

540.SRS Praktiskās piemērošanas vadlīnijas

*Grāmatvedības aplēšu,
tostarp patiesas vērtības aplēšu
un saistīto skaidrojumu, revīzija*

INTOSAI PROFESIONĀLO STANDARTU KOMITEJA

PSC-SECRETARIAT

RIGSREVISIONEN • STORE KONGENSGADE 45 • 1264 COPENHAGEN K • DENMARK
TĀLR.: +45 3392 8400 • FAKSS: +45 3311 0415 • E-PASTS: INFO@RIGSREVISIONEN.DK

INTOSAI

INTOSAI Ģenerālsekretariāts - RECHNUNGSHOF
(Austrijas Revīzijas palāta)
DAMPFSCHIFFSTRASSE 2
A-1033 VĪNE
AUSTRIJA

Tālr.: ++43 (1) 711 71 • Fakss: ++43 (1) 718 09 69

intosai@rechnungshof.gv.at;

<http://www.intosai.org>

Šīs Praktiskās piemērošanas vadlīnijas apvienojumā ar Starptautiskās grāmatvežu federācijas (IFAC) izstrādāto 540. Starptautisko Revīzijas standartu (SRS) „Grāmatvedības aplēšu, tostarp patiesas vērtības aplēšu un saistīto skaidrojumu, revīzija” veido ISSAI 1540

540. Starptautiskā Revīzijas standarta (SRS) Praktiskās piemērošanas vadlīnijas¹

Grāmatvedības aplēšu, tostarp patiesas vērtības aplēšu un saistīto skaidrojumu, revīzija

Izcelsme

Šīs Praktiskās piemērošanas vadlīnijas sniedz papildu norādījumus par 540. SRS – Grāmatvedības aplēšu, tostarp patiesas vērtības aplēšu un saistīto skaidrojumu, revīzija. Tās jāskata kopā ar SRS. 540. SRS ir spēkā finanšu pārskatu revīzijām, kas veiktas par periodiem, kuri sākas 2009. gada 15. decembrī un vēlāk. Šo Praktiskās piemērošanas vadlīniju spēkā stāšanās datums ir tāds pats kā SRS.

Ievads SRS

540. SRS nosaka revidenta atbildību finanšu pārskatu revīzijas gaitā saistībā ar grāmatvedības aplēsēm, tostarp patiesas vērtības aplēsēm, un saistītajiem skaidrojumiem. Tajā ir sniegtas papildu norādes saistībā ar 315.SRS² un 330.SRS³ un citos attiecīgajos SRS noteikto prasību piemērošanu saistībā ar grāmatvedības aplēsēm. Tajā arī ir noteiktas prasības un sniegtas norādes saistībā ar atsevišķu grāmatvedības aplēšu izraisītām neatbilstībām un norādēm uz iespējamu vadības neobjektivitāti.

Praktiskās piemērošanas vadlīniju saturs

- P1. Šīs Praktiskās piemērošanas vadlīnijas sniedz papildu norādes publiskā sektora revidentiem attiecībā uz:
- (a) Grāmatvedības aplēšu būtību.
 - (b) Mērķi.
 - (c) Risku izvērtēšanas procedūrām un saistītajām aktivitātēm.
 - (d) Būtisku neatbilstību risku identificēšanu un izvērtēšanu.
 - (e) Procedūrām, kas vērstas uz izvērtētajiem būtisku neatbilstību riskiem.
 - (f) Papildu detalizētām pārbaudēm, kas vērstas uz nozīmīgiem riskiem.
 - (g) Grāmatvedības aplēšu atbilstības novērtēšanu un neatbilstību noteikšanu.
 - (h) Norādēm uz iespējamu vadības neobjektivitāti.

¹ Visas praktiskās piemērošanas vadlīnijas ir jāskatās kopā ar ISSAI 1000 „Vispārējais ievads INTOSAI finanšu revīzijas vadlīnijās”.

² 315.SRS „Būtisku neatbilstību risku identificēšana un izvērtēšana, gūstot izpratni par uzņēmumu un tā vidi”.

³ 330.SRS „No riska izvērtējuma izrietošās revidenta darbības”.

SRS piemērošana publiskā sektora revīzijās

- P2. 540. SRS ir piemērojams publiskā sektora organizāciju revidentiem, veicot finanšu pārskatu revīzijas.

Papildu norādījumi par publiskā sektora jautājumiem

- P3. 315.SRS A11 punkts satur standarta piemērošanas norādījumus un citus skaidrojošos materiālus specifiskus publiskā sektora organizācijām.

Grāmatvedības aplēšu būtība

- P4. Kad un kā publiskā sektora organizācijas izmanto grāmatvedības aplēses ir atkarīgs no finanšu pārskatos iekļauto finanšu posteņu veidiem un norādīto finanšu pārskatu sagatavošanas pamatnostādņu prasībām. Dažas svarīgas aplēses publiskajā sektorā var attiekties uz aktīviem, saistībām un tādu skaidrojošo informāciju kā:

- Sociālās apdrošināšanas programmas;
- Valsts sektorā strādājošo pensiju programmas;
- Veselības aprūpes programmas;
- Veterānu pabalstu programmas;
- Valsts garantiju programmas;
- Atbildība par videi nodarīto kaitējumu;
- Nodokļu ieņēmumi un parādi; un
- Noteiktais īpašums un iekārtas, tāds kā specializēts militārais aprīkojums un mantotie aktīvi.

- P5. Ņemot vērā valdības darbības raksturu, dažas publiskā sektora organizāciju grāmatvedības aplēses var būt ar augstas pakāpes nenoteiktību, piemēram, ar aizdevumiem saistītās garantijas vai grūtībās nonākušās organizācijas.

- P6. Papildus SRS A11 punktā sniegtajām norādēm, publiskajā sektorā ne vienmēr finanšu pārskatu sagatavošanas pamatnostādņēs tiek prasīta patiesās vērtības noteikšana. Tādos gadījumos publiskā sektora revidentiem ir jānovērtē izmantotās alternatīvās vērtēšanas metodes un jānosaka, vai tās atbilst atbilstošām finanšu pārskatu sagatavošanas pamatnostādņēm, un vai tās nav maldinošas.

Mērķis

- P7. Ņemot vērā SRS mērķi iegūt pietiekamus atbilstošus revīzijas pierādījumus par to, vai grāmatvedības aplēses ir pieņemamas un attiecīgie skaidrojumi ir atbilstoši finanšu pārskatu sagatavošanas pamatnostādņu prasībām, publiskā sektora revidentiem ir jāņem vērā šādi apstākļi:

- Finanšu pārskatu sagatavošanas pamatnostādņēs var būt noteikts, ka finanšu pārskatos jāiekļauj tāda nefinanšu informācija, kā programmu rezultāti un cita darbību raksturojoša informācija. Šāda informācija var būt balstīta uz aplēsēm; vai
- Publiskā sektora organizācijās dažas saistības ir ar tik augstu aplēses nenoteiktības pakāpi, ka atbilstošās finanšu pārskatu sagatavošanas pamatnostādnes var neļaut to atzīšanu, bet tomēr var prasīt atklāt aplēses nenoteiktību. Gadījumos, kad potenciālas saistības apdraud valsts programmas ilgtspēju, publiskā sektora revidenti var

izmantojot apstākļu akcentējuma rindkopu vai citu apstākļu rindkopu, lai pievērstu uzmanību šiem jautājumiem.

Risku izvērtēšanas procedūras un saistītās aktivitātes

P8. Publiskajā sektorā dažu aplēsto ilgtermiņa saistību faktiskais apjoms var palikt nezināms ilgāku laika periodu. Līdz ar to SRS 9.punkta prasības un no A39 līdz A42 punktam iekļautie skaidrojumi var nebūt saistoši dažām aplēsēm. Piemēram, sociālās apdrošināšanas saistības turpinās daudzus gadus uz priekšu, līdz ar to publiskā sektora revidentiem nav iespējams izmantot turpmākos notikumus, lai tos novērtētu.

Būtisku neatbilstību risku identificēšana un izvērtēšana

P9. Daudzas finanšu pārskatu sagatavošanas pamatnostādnes publiskajā sektorā nesatur norādes, kas palīdz nodalīt izmaiņas, kas notikušas grāmatvedības aplēsēs, kuras satur iepriekšējā perioda finanšu pārskatu neatbilstības, no izmaiņām, kuras notikušas grāmatvedības aplēsēs, kurās šādu neatbilstību nav, kā tas ir skaidrots SRS A44 punktā. Ja atbilstošās finanšu pārskatu sagatavošanas pamatnostādnes nesatur šādas norādes, publiskā sektora revidenti var apsvērt citās pamatnostādnēs esošos atbilstošos norādījumus.

Procedūras, kas vērstas uz izvērtētajiem būtisku neatbilstību riskiem

P10. Izvērtējot, vai ir nepieciešamas īpašas iemaņas vai zināšanas attiecībā uz vienu vai vairākiem grāmatvedības aplēšu aspektiem, lai iegūtu pietiekamus un atbilstošus revīzijas pierādījumus, kā tas ir noteikts SRS 14.punktā, publiskā sektora revidentiem sevišķi svarīgi būtu apsvērt īpašu iemaņu nepieciešamību attiecībā uz tādām aplēsēm, kā:

- Sociālās apdrošināšanas programmas;
- Valsts darbā nodarbināto pensiju plāni; un
- Veterānu kompensāciju programmas.

Turpmākās norādes par ekspertu izmantošanu ir sniegtas ISSAI 1620⁴.

Papildu detalizētas pārbaudes, kas vērstas uz nozīmīgiem riskiem

P11. Izvērtējot grāmatvedības aplēses atbilstoši SRS 15.punkta (c) apakšpunkta prasībām, publiskā sektora revidentiem ir jāņem vērā, ka vadība var nebūt spējīga veikt konkrētas darbības, uz kurām tiek balstītas aplēses. Kā tas ir aprakstīts ISSAI 1315⁵ P12 punktā, šādi lēmumi attiecībā uz konkrēto darbību, uz kurām tiek balstītas aplēses, veikšanu var būt ārpus revidējamās vienības kontroles un var rasties politisko procesu rezultātā.

⁴ ISSAI 1620 „Eksperta darba izmantošana”.

⁵ ISSAI 1315 „Būtisku neatbilstību risku identificēšana un izvērtēšana, gūstot izpratni par uzņēmumu un tā vidi”.

Grāmatvedības aplēšu atbilstības novērtēšana un neatbilstību noteikšana

- P12. Ja publiskā sektora finanšu pārskati satur vairākas ļoti lielas aplēses, kurām var būt augsta aplēses nenoteiktības pakāpe, publiska sektora revidentiem jānovērtē šādas informācijas par aplēšu nenoteiktību uzrādīšanas atbilstība un ietekme uz revidenta ziņojumu.

Norādes uz iespējamu vadības neobjektivitāti

- P13. Atbilstoši SRS 21.punkta prasībām, publiskā sektora revidenti pārbauda vadības spriedumus un lēmumus, kas pieņemti, veidojot grāmatvedības aplēses, lai noteiktu, vai pastāv kādas norādes, kas liecina par iespējamu vadības neobjektivitāti. To darot, viņiem ir jāņem vērā publiskajam sektoram raksturīgie iemesli iespējamai neobjektivitātei, tādi kā:
- Spēcīgi politiskie motīvi;
 - Mainīga vai nestabila politiskā vide;
 - Pieaugošs spiediens no sabiedrības puses;
 - Paaugstinātas prasības izpildīt budžetu;
 - Budžeta samazinājums bez atbilstoša pakalpojumu sniegšanas apjoma samazinājuma;
 - Publiska un privāta partnerība; un
 - Finanšu informācijā pieļaujama kļūdu apjoms.
- P14. Publiska sektora revidentiem, kuri darbojās tādā vidē kā Revīzijas palāta, var būt papildu pienākumi attiecībā uz noteikšanu, vai vadībai pastāv maldināšanas nodomi. Šādi pienākumi bieži ietver par šādām darbībām atbildīgās(-o) personas(-u) noteikšanu un ieteikumu sniegšanu, lai pret tām tiktu ierosinātas atbilstošas administratīvās vai krimināllietas.